

Li Kobanê hilberîn û çandiniya bi destê jinê

Navenda Nûçeyan
Li taxa Kaniya Kurdan a Kobanê, jin hem bistanan diçin û hem jî karê lawirvaniyê dikin. Ew bi wê yekê debara jiyana xwe dikin.

Li Kobanê, bi taybetî li taxa Kaniya Kurdan ku bi xweza û çandiniya xwe tê naskirin, dayik bistanên salane amade dikin. Di werza Havînê de bistanên havînê, firingî, bacanê reş, îsot, kundir, xiyar, xitîyan, fasûlî û hwd. diçin. Zivistanê jî tivir, pîvaz, sir, silk, sebanix, bexdûnis û reşad tê çandin. Li Kobanê bêhtir çandiniya bistanan û bi taybetî zebzeyan ji Kaniya Kurdan ew berhemên derxistin. Bi taybetî jî berhemên çandiniyê yên dayikan e. Li wir hem dayik bistanan diçin û hem jî lawiran xwedî dikin. Lawirên weke pez û çêlek lê tê xwedîkirin û mast, penêr û gewrahî beşeke mezin dide bajêr.

Bi kamîreya Ronaz Silêman

‘Cara yekem şanoya monodrama li Rojava tê pêşandan’

Hêvî Keleş/ Qamişlo

Lîstikvana Şanoyê Hemalîn Ferman anî ziman ku li Rojava ev yekem car e ku şano bi awayê monodramatik tê pêşandan û wiha got: “Pe-yama şanoyên monodrama dewlemend bû.”

e ku hemû xebatkarên şano werin gel hev û karê hev bibinin û sûdeyê ji hev bigirin.”

Monodrama asta listikvanan dide xuya kirin

Hemalîn Ferman axatîna xwe wiha qedand û got: “Monodrama cureyek ji cureyên şanoyê yê zehmet in û tenê listikvanek bi gelek rolan radibe, herwiha monodrama karînen listikvanan

dide xuya kirin, kesê wê şewazê bike divê xebateke wî ya dirêj di warê hunera şanoyê de hebe. Tê xwestin ku piştigirtina monodrameyê bê kirin di riya lidarxistina festivalên wê û bêhtir listikvanên şanoyê xwe xurt bikin da ku karibin monodramê bilîzin. Şanoya em pê beşdar bûn jî, behsa keçekê dike bi navê Henîn û navê şanoyê jî ew bû Henîn ji nivîsa Abbas Elhawayîk û derhêneriya Ebdilrehman Ibrahîm, herwiha Şano jî behsa çiroka keçeke biçûk dike ku ew dane zewcandin bi zilamekî xiyar ji wê mezin ango dibe qurbanîya zewac û dana keçên biçûk, zewaca temenbiçûk. Û min xelata komîteya nixirandinê ya baştirîn listikvaniya cîyawaz di festivalê de sitand.”

Di Festivala Şehîd Yekta Herkol a 7’emîn a şanoyê de ku li Qamişloyê hat lidarxistin, cara yekem şanoyên monodrama hatin pêşkêşkirin. Ev berhemên monodramatik festival dewlemendtir kir, herwiha rengê xweşik da festivalê. Derbarê pêşkêşkirina şanoya monodrama cara yekemîn li Rojava listikvana Şanoyê Hemalîn Ferman ji Rojnameya me re axivî.

Festival bi kombûna hemû şanogeran girîngtir dibe

Lîstikvana Şanoyê Hemalîn Ferman da zanîn ku ev 10 sal in ew li gel koma şano a li bajarê Qamişlo xebatên şanogeriye dike û wiha got: “Em beşdarî 7’emîn festivala şehîd Yekta Herkol bûn, îsal jî di festivalê de bi rengê şanoyên monodrama şano hatin pêşandan. Di festivala îsal de cudahî hebû, cudahî ew bû ku komên ji dervayê herêmê hebûn, me li karê wan temaşe kir, mîna yê Başûr û Rohilatê Kurdistanê. Ji xwe jî girîngiya festivalê ew

FERHENG A BIWÊJAN

Deziya ziwa ma di guhê wî de:
- Zerer dît; rezil bû; perîşan bû; tişteke bi dest neket; hat xapandin; keda wî tev ket avê.
Em beranên ber kêrê ne:
- Yê ku her tim xwe feda dikin em in; yê ku her tim zerere dibînin em in.
Erzankiro hebandiro:
- Yê tiştên erzan bikire wê zerere bibîne.
Ew mêht:
- Mal û dirav pir jê standin.
Ew doht:
- Bi heman wateyê.
Ha kulî xwar, ha Qulî xwar:
- Di encamê de her zerere e.
Hem ji karê bû, hem ji yarê bû:
- Dema yek ji du aliyan ve zerere dibîne hingê tê gotin.
Hem ji kerê bû, hem ji Perê bû:
- Bi heman wateyê.
Ji bo gurzek giya, lodekê

dişewitine:
- Ji bo tişteki piçûk zerereke mezin dide.
- Ji bo naneke arvanekî xirab dike.
- Bi heman wateyê.
Ji dêrê jî bû, ji mizgeftê jî:
- Di her du aliyan de jî zerere dît.
Ji kerê jî bû ji Perê jî:
- Ji du aliyan ve zerere dît.
Ji pezê pîr ma kavirê kulek/ji pezê pîr ma kavirê kur:
- Pîr zerere dît; ji mal û serweta wî tişteke pîr hindik ma.
Ji taştîya robarîyan jî bû û negihat ya kelehiyan jî:
- Heta xwest tişteki ji xwe re bi dest bixe ji tiştê din jî bû; ji du aliyan ve zerere dît.
Keda me ket avê/keda me li ber avê çû:
- Bi heman wateyê.

Ji Pirtûka Ferhenga Biwêjan Ya Diyar Bohtî

Qereçox, dijminên Şoreşa Rojava eşkere kir

Beriye 8 salan, di 25’ê Nîsana 2017’an de dewleta Tirk a dagirker, bi dehên balafiran, Çiyayê Qereçoxê bombebaran kiribû. Di encama vê êrişê de 20 hevrêyên me gihîştibûn şehadetê. Hemwext, dewleta dagirker çiyayê Şingalê jî bombaran kiribû. R-3

Bedran Çiya Kurd: Hevpeymanan Helebê, deriyê vegera Efrînê ye

Şewirmendê Rêveberiya Xweseriya Demokratîk Bedran Çiya Kurd bibirxişt ku hevpeymanan li Helebê hatibû îmzekirin ketiye meriyetê û wiha got: “Ev hevpeyman deriyê vegera koçberên Efrînê vekir.” R-4

‘Armanca me yekbûyîna jinên her çar parçeyên Kurdistanê ye’

Berpirsyara Komîteya Têkiliyan a Kongra Star Emîna Osê diyar kir ku armanca konfiransa jinên Rojava ya ku di 23’ê Adarê de hate lidarxistin ew e ku jinên çar parçeyên Kurdistanê bigihînin hev, li ser vê bingehê şandeya jinên Rojava derbasî Başûrê Kurdistanê bû û gelek hevdîtin pêk anî. R-2

‘Heya ku axîverên ziman hebin wê ziman zindî be’

Rêveberiya Komîteya Ziman a SZK’ê ya Rojava Niçîrvan Ebdulezîz da zanîn ku di zimanê kurdî de piştî şoreşa Rojava guhertinek cewherî çêbûye û got, “Em behsa zimanekî dikin ku berî şoreşê qedexe bû, lê niha bûye zimanê perwerdehiyê.” R-7

MÎRATEYA MÎR BEDIRXAN GIHIŞT EGÎD Û JIYANAN

Rojnamegeriya kurdî cara yekem di 22’yê Nîsana 1898’an de li Qahîreyê bi rojnameya Kurdistanê, derket ser dika dîrokê. Bi derketina wê re bîr û bawerî, zanîn û çanda rewşenbîrî ya nûjen ya li ser bingeha neteweyî deşt pê kir. Di pêvajoya 127 salan de rojnamegeriya kurdî raştî zext û êrişan hat û berdêlên giran hatin dayîn. Li ser xeta Bedirxan, Çapemeniya Azad têkoşîneke bêhemap da û dide meşandin. Di vê oxirê de pêşengên mîna Mûsa Anter, Gurbetelli Ersoz, Ayfer, Nûjiyan, Rohat, Seyîd, Kemal, Nazim Egîd, Jiyan û gelek hevrêyên wan, bi wêrekî û baweriyek mezin meşa heqîqetê domandin. R-6

‘Vegera koçberan wê bidome û divê Rêxistinên Navdewletî bibin destek’

Hevserokê Ofîsa Karûbarên Penaber û Koçberan Şêxmûs Ehmed diyar kir ku vegerandina koçberan wê berdewam bike û got, “Divê Rêxistinên Navdewletî bibin destek.” R-5

‘Armanca me yekbûyîna jinên her çar parçeyên Kurdistanê ye’

Berpirsyara Komîteya Têkiliyan a Kongra Star Emîna Osê diyar kir ku armanca konfiransa jinên Rojava ya ku di 23'ê Adarê de hate lidarxistin ew e ku jinên çar parçeyên Kurdistanê bigihînin hev, li ser vê bingehê şandeya jinên Rojava derbasî Başûrê Kurdistanê bû û gelek hevditin pêk anî.

Dîlan Mulhim/Qamişlo

Bi pêşketin û geşedanên ku di Bakur û Rohhilatê Sûriyê de çêdibin, bi taybet di demên dawiyê de xebatên gelek girîng di aliyê jin de pêk hatin. Yek ji van xebatên dîplomasî jî derbasbûna şandeya Kongira Star ji Başûrê Kurdistanê re ye. Girêdayî vê mijarê berpirsyara Komîteya Têkiliyan a Kongra Star Emîna Osê ji Rojnameya me re axivî.

derbasî Başûrê Kurdistanê bû û gelek hevditin bi jinên Bakur, Başûr û Rohhilat re çêkirin. Gotûbêj li ser haziriyên kongira netewî ya jinan hatin kirin û nîqaşên ku hatine kirin li ser cih, ziman, naverok û pilanekê pêş ku wê were dayîn bû. Armanca hevditînan ku tene çêkirin bi hemû rêxistinên jinan ên Bakur, Başûr û Rohhilatê Kurdistanê re, bi mebesta naskirina asta amedekariya wan ji bona damezrandina kongereyekê netewî Kurdî. Angu di serî de gotûbêj li ser amedekariyên kongireya netewî bû û du rojan civin dirêj kir û nêrînin cur be cur hatin girtin. Di heman demê de li ser naveroka kongirê nîqaş hatin kirin. Heta îro jî hîn gotûbêj bi rêxistinên jinan yê siyasî û civakî re berdewam dikin. Gava piştî wê jî, wê komîteya amedekar li ser

bingehê helwes û nîzaktiyên heya biryare dîrok û cih bide.”

‘Xebatên kongira netewî berdewam dikin’

Emîna Osê anî ser ziman ku xebatên kongira netewî ya jin bi rêxistinên jinan yê siyasî û civakî re wê berdewam bike û wiha pê de çû: “Kar û xebatên kongira jin beşê ku komîteya amedekar pê rabûye wê bi rêxistinên jinan yê siyasî û civakî re berdewam bike, herwiha nêrîninên jinan hatine girtin di derbarê cih, hejmar û naverokê de. Piştîre em dê nêrînen xwe ji komîteya giştî re bêjin û li ser bingehê rewşa her parçeyekî zeman û cihê guncaw diyar bikin, pêşniyara konfiransa me ew bû ku kongira jinên kurd were çêkirin,

Ji Pênûsa Jin

Destdirêji berhema cinsiyetparêzî ye

Nehir Pale

Destdirêjiya li hemerî jinê gihiştîye asta ku mîr zêk jê bigre û sistemen dagirker ji weke çekekî li hemerî jin û civakan didin bikar anin. Gelek teşeyên destdirêjiyê hene û ev yek ne tenê li ser jinê tê meşandin, bi heman çekê êrişî civakan dikin. Jin tenê weke bermalî dîtî, ji siyasê durrxistin, bê aqil dîtî, heslêwer şirove kirin, mîr ji jin re çareserî dîtî, şerê taybet bi hemû rêbazan li ser jinê dayîne meşandin, ji bo berjewendiyên xwe jin dayîna bikar anin, fizika jinê kirine mijara bazarê, cûdayî xîştina navbera jin û mîr, tundi li ser dayînan meşandin, her tişt li jinê qedexa kirin û ew ji her tiştî bêpar hiştin, ev hemû rêbazên cinsiyetparêzîyê ne û navê wê destdirêji ye.

Rêber APO di parêznameya 4'êmin a Rohhilata Navîn de di peregrafekê bi sernavê “Cinsiyetparêzî û Dewleta Netewî” çawa destdirêji dike bin xizmeta netew dewletê de analiz dike û wiha dibêje: “Desthilatdariya di forma dewleta netewê de hatiye mezinkirin, heza xwe bi girani ji vî cinsiyetparêziyê digire. Cinsiyetparêzî fonksiyoneke coşê ya biyolojîk nîne; îdeolojîyê e ku herî kêm bi qasî milletgiriyê re li desthilatdarî û dewleta netewê vedike”.

Her wiha Rêbertî têkildarî heman mijarê balê dikêşîne ser hinek gotinên di pirtûkên pîroz de hatine nivîsandin an jî di mejiyê civakê de hatiye candin. Mînak di pirtûkên pîroz de hatiye nivîsandin “Jin erdên we ne, hûn çawa dixwazin, dikarin wisa bîajon, Jin mîna sazêkê ye diê we çawa dixwaze hûn wisa dikarin lê bidin, çu ji ser serê wê, zarok ji ji malzaroka wê kê nêkin” ev gotin hemû îfadeya destdirêjiyê dikin. Civaka cinsiyetparêzî li ser vî zihniyetê nêzî jinê dibe. Ji ber vî yekê jina dikeve nava xebatên rêxistinî û siyasî de li ser sistêmê xeter tê dîtî. Jina siyasmedar çek ranake û kesekî nakujê bi rêbazên aştiyane xwedî li hebûna xwe derdikeve û daxwaza dawî li anîna cinsiyetparêziyê dikin. Jin hevlî didin ku bi rêbazên siyasî û qanûnî pîrgirêka cinsiyetparêziyê were çareser kirin. Sistemen dagirker vî yekê sêc dibînin û bi çavêkî djiimayî li jinê dinêrin. Destpê dikin êrişî jinan dikin, wan digrin, di îşkenceyê de destdirêji fizîka wan dikin, hukmê salên dirêj di zindanê de mayîn li wan dibirin an jî hukmê darvekirinê didin wan. Zihniyeta ku dibe sedemê berdewamkirina destdirêjiyê cinsiyetparêzî ye. Li Afxaniştanê kiriyarên tevgera Taliban li ser jinê, politîka dewleta Îranê li hemerî jinê didê meşandin, êrişkirina dewleta Tirk a li ser jinan, înkarkirina hikûmeta Şamê ya hebûna jinê û li Efrîn, Girê Spî û Serê Kaniyê destdirêjiya jin hîna berdewam dikin. Hemû ziyên qanûnî û olî çavên xwe ji vî yekê re digrin û stûd ji vî yekê vedigirin. Heyamî ji hêzên dagirker tê hewlî didê ku cinsiyetparêzî û destdirêjiyê têxe bin xizmeta xwe, têkoşîna jin bê wate bikin. Ji ber vî yekê diroka jin nehatiye bilêv kirin, desthilatdaran dirok nivîsandine û hebûna jinê bi temamî înkâr kirine. Têkoşîn û berxwedana jin nayê ziman û eger navê hinek jinên mîna Zenûbiya were dayîn jî, li gorî berjewendiyên desthilatdaran agahî li ser wan didin. Diroka jin berevajî kirin, ew destdirêjiya herî mezin e.

‘Heya ku axîverên ziman hebin wê ziman zindî be’

Rêveberiya Komîteya Ziman a SZK'ê ya Rojava Niçirvan Ebdulezîz da zanîn ku di zimanê kurdî de piştî şoreşa Rojava guhertinek cewherî çêbûye û got, “Em behsa zimanekî dikin ku berî şoreşê qedexa bû, lê niha bûye zimanê perwerdehiyê.”

Stêrk Mihemed/Qamişlo

Ziman hîmê bingehîn ê civakê ye, ziman yekîneya bingehîn a mirovan e. Netewê bê ziman, neteweke bê dil e. Çand û zimanê kurdî yek ji kevintirîn û resantirîn zimanên herêma ye, tevî hemû piştaftin û qirkirinê zimanê kurdî xwe domandiye. Ji bo her mirovekî çeperên herî girîng pêşxistina ziman e û xwedî derketina li zimanê dayîkê ye. Ji bo kurdan jî berxwedan û îdolojîya herî girîng ew e ku zimanê kurdî fêr bibin û bipêş bixin. Derbarê girîngî û rewşa zimanê kurdî de, Rêveberiya Komîteya Zimanî ya SZK'ê, Niçirvan Ebdulezîz ji rojnameya me re axivî.

‘Rewşa zimanê kurdî berî şoreşê û piştî şoreşê’

Nêçirvan Ebdillezîz destnîşan kir ku piştî şoreşa Rojava guhertinek cewherî di zimanê kurdî de çêbûye û wiha got: “Em behsa zimanekî dikin ku berî şoreşê qedexa bû, nedibû ku were

fêrkirin û perwerdekirin, lê niha bûye zimanê rêveberiyekê ku li seranserê dibistan, peymangêh û zanîngehan perwerde bi vî zimanî tê dayîn, bi hezaran memosteyên zimanê kurdî çêbûne ku bi zimanê kurdî zanistê didin xwendekaran, bi sedan nivîskarên kurdî hene û bi dehan kenalên tilfizyonê ku weşana xwe bi zimanê kurdî dikin, hene. Herwiha heya ku axîverên ziman hene ew ziman xwe nû dîke û zindî dimîne, ewqas salin em li ser vî zimanî kar dikin, em çiqas li ser ziman kar bikin ewqas ew pêş dikeve. Zimanê kurdî di rîya pêşketinê de yekî rewşa zimanê kurdî jî demên

berê gelekî baştir e.”

‘Zimanê kurdî neyê kesekî ye ev zimanê gelekî ye’

Ebdulezîz diyar kir ku ziman kurdî neyê kesekî ye ev ziman yê giştî gelê kurd e û wiha domand: “Divê her kurdek xwe berpirsyar li ber vî zimanê bibîne, ziman zengîniyêke ji bo vî dinyayê ye, divê her kes erka parastina ziman hilde ser milên xwe, ev ziman siparteyêke ku nişên berê dane me û divê em jî bidin nişê pêşerojê, pêwîst e her malbetek zarokên xwe fêrî zimanê dayîkê bike û ew bi xwe xwedî li vî zimanî

derkevin. Şerê taybet gelekî li dijî zimanê meşandin, divê em weke civak, sazî û dezgehên li hember vî yekê bisekinin. Bi hezaran ziman hatine helandin lê zimanê kurdî xwe parastîye û ji bo bidome divê em yek bin, erka parastina ziman li ser milê hemûya ye bi taybet kesên ku çûne derwarî welat, dive xwedî li zimanê xwe derkevin û zarokên xwe fêrî zimanê kurdî bikin û her tim zimanê xwe bide pêş.”

heman demê de cil û bergên xwe yê kurdî yê resen ji bir neke.”

‘Xwedî li çand û zimanê xwe derkevin’

Rêveberiya Komîteya Zimanî ya SZK'ê, Nêçirvan Ebdulezîz di dawîya axaftina xwe de banga li tevahî civak û xwedekaran kir û wiha got: “Banga min ji bo nişê pêşerojê ziman di destê we de ye, xwedî li çand û zimanê xwe derkevin, dive em zimanê bindest bikin, zimanê wan qedexa dike, ji ber ku dizane her tişt bi ziman ve girêdayî ye, dema ku kesek ji ziman hat qutkirin ji çandê jî tê qutkirin û dema ku ji çandê qutbû dibe miroveke bê çand, wê demê hêsane ku çandêke din bigire ew mirov dibe penaleke vala. Dive mirov xwedî li ziman û çanda xwe derkeve û di

Bi parastina alavên kevnar, dîrok û çand tê parastin

Aryen Hesen/Qamişlo

Parastina kevneşopîyan tê wateya parastina ziman, çand û hunerê. Ji bo domandina kevneşopîyan û zanebûna dîrokê welatîyê bi nava Remezan Ebd El Rehman Derwîş e li taxa Hilêliyê ya bajarê Qamişlo cihekî ji bona parastin û pêşkêşkirina amûrên kevnar vekirî ye.

Kevneşopî resenî, diroka mirovahiyê diyar dike. Parastina alavên kevnar tê wateya parastina dîrok, kelepor û hunerê. Kevneşopî di jiyana mirovan de gelekî girînge, ji ber ku etîk û estetîka civakê diyar dike. Ev raman, kevneşopî û dîrok bermahiye gelên kevnar ji me re diyar dike. Ji ber vî yekê divê em xwedî lê derkevin û tu carî em kevneşopîyên xwe ji bir nekin. Derbarê parastina kevneşopîyan de welatîyê bi navê Remezan Derwîş ji rojnameya me re axivî.

‘Armanca me domandina kevneşopîyê ye’

Remezan Derwîş destnîşan kir ku armanca me ji bo vekirina vî cihekê ew e, ku em xwedî li diroka xwe derkevin û wiha got: “Ez di biçûkaniya xwe de di nava baxçan de kar dikin, dema ku min mîrate û amûrên kevnar didîtin, bala min gelekî dikişandin. Di mala mede gelek amûrên kevnar hebûn û min xwest ku ez bi vekirina vî cihî diroka xwe ji bir nekin, zarok, çand û kevneşopîyên xwe biza-nibin. Nişê nû kevneşopîya bav û kalan nasnakin. Ji bo vî dîrokê nasbikin û bidomînin min xwest ez vî cihî vebikim.”

‘Kevneşopî tê wateya ku em diroka xwe ji birnekin û biparêzin’

Derwîş diyar kir ku kevneşopî tê wateya ku em diroka xwe ji birnekin û wiha domand: “Nişê niha ji kevneşopîyê dîrin, me xwest ku

bi wan bidin nasîn û wateya wê ya girîng ji wan re şirove bikin. Em ne li ser çanda şopandina her tiştî bi rîya intirnetê mezin bûne, berdava jî vî yekê, em li ser çanda civakbûn û parastina kevneşopîyan rabûne. Gelek kesan serdana me dikirin dema ku ev tişt didîtin, gelekî kêfxweş dibûn û dipirsîn ew çine, me ji wan re dida xuyakirin. Alavên herî kevnar herî weke destar û sifirî li gel me hene û emê her tim wan biparêzin û wateya wan wê her dem girîng be ji bona me.”

‘Me gelek astengî dîtî heya ku me ev alav komkirin’

Remezan da zanîn ku me gelek astengî dîtî heya ku me ev alav

Parastina mîrateyên kevnar; parastina çand û dîrokê ye

Xwediyê cihên parastina mîrateyan Remezan Derwîş di dawîya axaftina xwe de wiha got: “Ev alav û kevneşopîyan bala gelek kesan û civakê kişand, dema ku kesek dihat serdana me bi dîtina tiştên li ber wendabûnê bûn, dîtina wan zehmet bû û me ew peyda kirin û em dixwazin wan biparêzin û ji bir nekin.”

Kilînkên Gerok ji bo jinan

Lîloz Hisên/Qamişlo

Rêvebera tîma kilînka gerok ya girêdayî Heyva Sor a Kurd Menal Hisên diyar kir ku ew hevî dikin ku di pêşerojê de navendên xwe-cih yê girêdayî kilînkên gerok ava bikin.

di dema ducaniyê de û piştî wê jî. Derbarê vî mijarê rêvebera tîma kilînka gerok ya girêdayî Heyva Sor a Kurd Menal Hisên ji rojnameya me re axivî. Menal Hisên diyar kir ku 21 gundên girêdayî Tirbespiyê hatine şopandin û wiha berdewam kir: “Xizmeta ku di kilînkên gerok de tê pêşkêşkirin, ew lînerîna bişîki ya ji bo jinên ducanî, yê şîr didin û çawa ev jin xwe biparêze berî û piştî zayînê, rêxistinîna malbatê û xizmetên taybetî ji bo jinê pêşkêş dike.” Menal Hisên wiha lê zêde kir: “Di

şopandina gundan de semîner weke piştigiriya derûnî û hişyarkirina teunduristiyê tê dayîn. Xebatkarên ku tê de kar dikin; Ambolansa taybet heye, bişîşkeke taybet a jinan û qabîleyeke qanûnî, piştigiriya derûnî, hişyarkirina tenduristî û parastinê, herwiha ajokareke jin ya ambolansê û paramedik jî heye.” Menal Hisên destnîşan kir ku her meh nêzî 500 jin derman û muayene dikin û wiha berdewam

kir: “Rewşên ku tîna lêhûrandin weke penceşîrê ew tîna şandin ji bo Nexweşxaneyê penceşîrê ya girêdayî Heyva Sor a kurd, ji ber ku mekîneyên lîko, derzî û mamograf lê heye.” Menal Hisên tekez kir ku heta niha tu pîrgirêk an zehmetî li hember wan nehatine derketin û axaftina xwase wiha qedand: “Em bi hevî ne ku di pêşerojê de navendên xwe-cih yê girêdayî projeyên kilînkên gerok bêne avakirin.”

Dilyar Cizirî: Mîrateya Mîr Bedirxan gehište Egîd û Jîyanan

Hevserokê Yêkîtiya Ragihandina Azad Dilyar Cizirî da xuyakirin ku di asta rojnamegeriya Kurdî de gavên girîng hatin avêtin û wiha got: “Rojnamegeriya Kurdî Mîr Bedirxanan dest pê kir, bi saya têkoşîna Jiyan, Gulîstan, Nazim û Ezîzan ragihandina Kurdî û azad xwe gihande astêkê bilind.”

Argêş Vîyan/Qamişlo

Di derbarê 22 Nisanê roja Rojnamegeriya Kurdî de, Hevserokê YRA Dilyar Cizirî pirsên rojnameya me bersivandin û naveroka hevpeyvînê wiha bû:

- Weke tê zanîn her sal 22’ê Nisanê roja Rojnamegeriya Kurdî tê pîrozkirin, di warê Ragihandina Azad de, hûn pêşveçûnên heya niha hatin bidestxistin çawa dinirxînin?

Berî em behsa mijarê bikin, pêwîst e em di şexsê 31 şehîdên ragihandina Rojavayê Kurdistanê yên ji şoreşa 19’ê Tîrmehê û vir ve şehîd bûne, bi rêzdarî wan bibîr binin. Di destpêkê de em behsa girîngiya roja rojnamegeriya kurdî bikin, raste dibe hin tenê wekî salvegera 127’an a destpêka Rojnameya Kurdistan ku ji aliyê Mîr Miqdet Bedirxan ve hate destpêkirin, pênase bikin, Ema di rewşa piştî sala 1898’an û heta niha an ku di van 127 salan de ragihandina kurdî di gelek qonaxan re derbas bû. Bi taybet piştî peymanê di encamê de welatê me hate parçekirin, siyasetên qirkirina çandî, siyasî û civakî ji aliyê desthilदारên Kurdistanê ve li ser gelê kurd hate ferzkirin. Di encama vê siyasetê de ragihandina kurdî ku malbata Berzanî xwestin pêş bixin, bi dawî bû di salên 60’iyî û heta salên 80’yi rojnamevaniya kurdî di asta partiyên siyasî de sindordar ma. Her parçeyekî Kurdistanê xwedî teybetmendiyek bû. Li hin cihan xebatên kovar û radyo hebûn. Li hin deveran bi her rêbazan rê ne dihat dayîn. Li Rojavayê Kurdistanê

û bi taybet piştî avabûna yekem partiya siyasî û parçebûnên çêbûn, ragihandina kurdî di asta kovarên partiyan de sínordar man. Ew jî pir bi zehmetî dihat çapkirin û gelek caran derfeta çapê jî tune bû. Di salên 80’yi û bi destpêkirina tevgera Azadiya Kurdistanê êdî xebatên ragihandina kurdî jî bi firehbûna şoreşê re ronî dît. Bi Serxwebûn destpê kir. Paşê Kovara Berxwedan û gelek sazî û dezgehên din hatin vekirin. Êdî ragihandina kurdî dest bi pêngaveke nû kir. Her çendî kovar zêde bûn Ev rewş heta salên 90’yi jî di asta nivîskî de sínordar ma. Bi destpêkirina hebûna yekem televizyona ezmanî Med Tv re ragihandina kurdî li her çar parçeyên Kurdistanê gaweke nû û pêngaweke rojêke nû ya roja rojnamegeriya kurdî destpê kir. Vekirina yekem kenala ezmanî bandoreke mezin li ragihandina kurdî li her çar parçeyên Kurdistanê kir. Em ê di vir de behsa Rojavayê Kurdistanê bikin. Êdî bernamevanî pêşket, nûçegihanî û her wekî din xebatê veşarî hate meşandin. Rêjîma Baas bi hemû hêza xwe xwest asteng bike. Hejmarek xebatkarên ragihandinê hatin girtin û demek ne kêm di girtigehan de man. Rastî eşkence û zordariyê jî hatin. Lê xebat dibe salek ji saleke din cûdatir bû, lê xebat her dewam kir. Rewş di navberxwedaneke mezin de heta destpêka serhildanên gel ên

Sûriyayê dewam kir. Bi destpêka şoreşê xebatên ragihandina kurdî pêş ket û gav bi gav sazî hatin vekirin. Zemîna ajansa Hawar li ajansa ANF’ê destpê kir. Di sala 2011’an de Rojnameya Ronahî wekî yekem saziya fermî ya şoreşa Rojavayê Kurdistanê dest bi weşanê kir. Paşê Ronahî tv, ajansa Hawar (ANHA), Radyoya Cûdî û paşê gelek sazî û dezgehên çapemaniyê dest bi weşanê kirin. Her wiha gelek sazî û dezgehên ragihandinê Parçeyên din ên Kurdistanê û welatên din li vir hatine vekirin. Di asta niha nêzî 100 saziyên ragihandinê li vir hatin fermîkirin û dest bi kar û xebatên xwe kirin. Di van de zêdeyî 1800 rojnamevan û karmend dixebatîn. Beşek di sazî û dezgehên navdewletî de kar dikin. Di nav de saziyên ragihandinê yên bi erebî û suriyanî jî weşan dikin. her wiha gelek saziyên xweser ên jinan weşana taybet dikin. Yek ragihadina kurdî ji gelê suryanî û ereb re jî pêşengî kir. Bê guman ev gavên em behsê din ne bê berdêl hatine, di xebata çend salan de heta niha 31 hevalên me yên rojnamevan canê xwe feda kirine. Bi vê boneyê em careke din wan bi rêzdarî û minetdariyeke mezin bi bîr tinin.

-Heya çi astê Ragihandina Azad xwe kir cihanî, hûnê guhertin û veguhertinê çawa bidin avakirin?

Tevî zehmetî û kêmderfetiyan û li cihêkî wekî Sûriyê ku berê xebatên ragihandinê bi dewletê sínordar bû. Îro gavên pir mezin hatine avêtin. Ragihandina Azad li dijî navendê şerê taybet xetê bi hêz a pa-

rastina rewa ava kiriye. Êdî gelê kurd û gelên din, heta dijminên gelê kurd ragihandina azad wekî çavkanî nîşan didin. Her çendî dibe ragihandina azad li gorî pêşketinên têne jiyankirin hinekî paş de mabe, lê gavên pir mezin hatine avêtin. Ji niha û şûn ve pêwistî pê heye, ev di warê pişeyî û dabeşiyê de werin pêşxistin. Xebatên têne meşandin û zanîngeha Rojava û zanîngehên din wê karibin di avakirina xebatkarên ragihandinê de gavên mezin biavêjin. Ji xwe li kêleka wê jî hin akademî wekî Akademiya Şehîd Faiyîq roleke wan a serke di avakirin û pêşxistina xebatkarên ragihandinê de heye. Ragihandina azad li Rojavayê Kurdistanê di piratîka salên şoreşê de gavên mezin û dîrokî avêtin. Li kêleka kar û xebatê perwedekirin û avakirina insanan ne tiştekî hêsan bû. Ev hata niha pêkan bû.

- Ragihandina kurdî di milê pişeyî, fikrî û birdozî de pêwîst e pêşkêtin bide avakirin. Li ser vê bingehê mirov çawa nêzi rojnamegeriyê bibe?

Em dinerin niha gavên siyasî li herêmê tên avêtin, ji lewma di demên pêş de pêwistî bi pêşxistina pişeyî de heye. min beriya niha jî behsa zanîngeh Rojava û zanîngehên din kir. Divê di wir de beşên taybet û xebatên psporî werin pêşxistin. Akademiyên heyî jî lazima hîn zêdetir werin aktîfkirin. Di heman demê de kesên di şertên şoreşê de beşdarî nava xebatên ragihandinê bûn, gerek di pêşxistina kesayeta wan de jî gavên zanistî werin avêtin. Piştî serhildanên gel li Sûriyê di sala 2011’an de zêdeyî 760 kesî canê xwe ji dest dane. Di nava wan de 31 hevalên me yên rojnamevan ên Bakur û Rojhilatê Sûriyê, li kêleka wan Şehîd Gulîstan Tara û Ezîz Köyluoglu li Başûrê Kurdistanê bi êrişên balafirên dewleta Tirk şehîd bûn. Em careke din wan bi rêzdarî bi minetdarî bibîr tînin, ew in ên riya me ronî kirin û hiştin em bighêjin vê rojê. Di kesayeta wan de em hemû şehîdên azadiyê bibîr tînin. Em ê her û her şopdarên riya wan binin û heta dawiyê jî bo pêkanîna xeyalên Nazim, Çihan, Egêd, Ezîz, Seyîd û hemû şehîdan tekoşîna xwe hîn xurtir dewam bikin.

<div>Xwenasîn</div>
 <div>Civaka Ekolojîk û Demokratîk</div>
Rohat Bulut
<div>Nêzîkatiya mirovan a ku di civak û xwezayê de her tiştî ji xwe re rewa dîtin ne rast e û divê bi lezgîni dawî li vê ferasetê bê. Pêwîste saziyên rêxistinî yên civakî yên demokratîk û rêveberiyên demokratîk ên civakî jî bo pêseroja civaka ekolojîk û demokratîk her tim li ser kar û xabatan be. Beriya her tiştî jî pêwîste ku rêveberî, saziyên civakî yên demokratîk di warê hişmendî û ferasetê de têgihîştîneke civaka ekolojîk û demokratîk ava bike. Bi taybetî jî di asta neteweyî, zayendî, komî û kesayetî de pêwîstî bi guherîne heye. Her wiha yek ji erkên sereke ji ew e ku bi derbaskirina cudakariya zayendiparêz, nêzikatî û kevnepoşiyên paşverû û newekhev ên di vî varî de şert û mercên pêşketina mirovên azadixwaz ava bikin.</div>
Bi taybetî jî pêwîste em li ser nakokiyên mirovan ên bi hev re û her wiha tekîliya mirovan a bi xwezayê re rawesînin. Derbaskirina nakokiya mirov-mirov û mirov-xwezaya ku ji ber mantiqa pêşketina şarişaniyên çinayeti pêk tê, bi pêşxistina civaka demokratîk-ekolojîk pêkan e. Derbaskirina hişmendiya neynî ya li ser xwezaya mirovan û di xwezayê de dibe sedema talankirin, wêrankirin û qeyrana ekolojîk bi vegera xwezaya civakî û paradîgmayêke nû gengaz e. Lêkolîn û vekoînen li ser ekolojîyê di pêkhatina mirovê demokratîk-ekolojîk de xwedî girîngiyeke bingehine û pêwîstî pê heye ku di asta hişmendî de guherîn pêk bê.
Perspektîfa ekolojîk ji nû ve pênakirina tekîliya mirov-xweza û her wiha tekîliya mirov bi mirov re ye. Ev pênase derbaskirina vîrsiyonên egocentrizmê (Xwe navendî) yên wekî biyonavendî, antropocentrizm (mirov navendî) û ekonavendparêziyê ye û senteza zihniyeta civaka xwezayî bi nirxên hemdem re ye. Encax bi vê perspektîfa ekolojîk dikare pêşî li zîhnîyeta ku mirov û xwezayê wekî bîreser û amûr dinirxîne bê girtin. Rûxandina xwezayê ya ji ber nêzikbûna teknolojîyê û pêşketina sanayiye ya şarişaniya kapitalîst li ber çavan e. Li aliyê din ev nêzikatî bûye sedema pêşketîna bêkontrol a teknolojîya çek, nukleerî û genê ku di dawiyê de dikare bibe sedema bidawibûna mirovahiyê li gel tevahiya xwezayê. Ji ber vê sedemê niha civakên ku di wê ferqê de ne ji bo parastîna hevsgeniya ekolojîk û her wiha di qada pîvanên demokratîk de li rîyekê digere.
Hişmendiya mirovan li ser pêwiştiya jiyaneke civakî ya bi xwezayê re weke pêkhateyeke girîng a hebûna xwe ya xwezayî û sepanîna wê bi refartên çandî, derûnî û siyasî wê bibe girêka sereke ya çareseriya qeyrana ekolojîk û pirsgirêkên bingehîn ên mirovahiyê yên wekî xizani, birçîbûn, şer, îflîsmar û cudaxwaziye. Bi vî awayî dê rê li ber pirrengî, yekparebûn, yekbûna dinamik a cudahiyan û xweza û zindîwaran vebe ku bibe taybetmendiya xwezaya mirovî. Ji ber vê yekê, ji nû ve şekildana xwezaya civakî û berdewamkirina derfetên jiyana xwezayî û civakî bi destwerdana rast û bi bandor a mirovî li xwezayê, bi rêbazên aştiyane pêk tê.
Hevsengiya ekolojîk anax di hawîrdoreke demokratîk de ku mirov bi hev re di nava aştîyê de bin û bi xwezayê re jî di nava aştîyê de bin, pêş bikeve.

Qereçox, dijminên Şoreşa Rojava eşkere kir

Sînan Cûdî

Beriya 8 salan, di 25’ê Nîsana 2017’an de dewleta Tirk a dagirker, bi dehan balafiran, Çiyayê Qereçoxê bombebaran kiribû. Di encama vê êrişî de 20 hevtrêyên me ghiştibûn şehadetê. Hemwext dewleta dagirker çiyayê Şingalê jî bomberan kiribû.

Ev êriş, li gorî demê wê, ji gelek aliyan ve peyam digihand Kurdan. Bi kurtasî ger em wan rojan binin bîra xwe em ê bibînin ku ka êrişê Qereçoxê û şehîdên me di oxira çî têkoşîn û pilanan de ghiştinê şahadetê. Wekî tê zanîn, serkeftina hêzên YPG/YPJ û HPG ya li dijî çeteyên DAIŞê, tecrûbeya Rêveberiyê Xweser a Rojavayê Kurdistanê, li Başûrê Kurdistanê gelek hêz û moral dabû gelê me. Li Şengalê jî Şengalîyan xwe amade dikirin ku Rêveberiyê xweser îlan bikin. Gelê me yên Başûrê Kurdistanê jî hêdî hêdî ji bin serwerîya partiyên desthilatdar derdiketin. Meclîsa Bajarê Kerkûkê 4ê nîsanê de îlan kir ku ji bo pêseroja Kerkûkê di nava gel de rapirsînekî bike. Armanc ew bû ku li Kerkûkê jî rêveberiyekî xweser bê damezirandin. Li Rojhilatê Kurdistanê jî KODAR, 21ê nîsanê nuxsêrêyekî eşkere kir û dest nîşan kir ku ew ji bo Îranê, paradîgmayekî çareseriyê ya rêveberiyê xweser û parastina cewherî esas bigrin. Di erşê Rojava, Başûr û Rojhilatê Kurdistanê de dema rewş ev bû, krîzê herî mezin jî di nava Tirkîyê û Bakurê Kurdistanê de dihat jiyyîn. Li ser esasê şirkîtiya mîhêl a bi DY'E'yê re, ji zû ve Erdogan dixwast derbasî sîstemê serokatîyê bibe û parlamentoyê bêkêr bike. Lewma di 16’ê nîsanê de rapirsînekî (referandûm) hatibû çêkirin. Hemû bajarên Kurdan jî Erdogan re gotin NA. Wan di bi hilê û tirsandinin, bi dek û dolaban dengên sextê çêkirin û bi rêjeya 51.41’ê jî sîstema serokîf re erêkirinê çêkirin. Di nava Tirkîyê de xwepêşandanên li dijî van sextekarîyan bilind dibû. Rêxistina Ewlekarî û Hevkarîya Ewropayê (AGÎT) raporek hişk derbarê tirkan de nivîsandibû, rayagiştî ya navnetewî gelek rexne li wan dikir û desthilatdarî teng bihû. Lewma li Stanbolê qaşo Bi Ruhê Yenîkapî û Ewlekarîya Netewî pêlekî faşistî bilind kirin. Di bin propagandaya “Em ê nehêlin Şengal bibe Qendîla duymîn” de vî pêlê faşistî sor dikirin. Dîsa di salvegera 500 salî ya şerê Dabiq de, di 24’ê tebaxa 2016’an de arteşa faşîst desp dagirkeriyê axa Sûrî kiribû û ev dagirkeriyê wan li gorî wan di 29’ê adara 2017’an de temam bibû. DAIŞîyan cil guhartibûn û bibûn qaşo arteşa sûrî ya muxalîf. Di 19’ê nîsanê de hikûmeta faşîst

ji van çeteyên cihadîst grupekî çeteyan mestir a di bin navê Mertala Firatê ava kir. Ji xwe piştî hemleya Minbicê tehdîdên Tirkan zêdebibû. Wan dixwastin ji Cerablûs û Babê, li ser xeta rojavayê Firatê re herin heta Tebqa û ji wir jî êrişê Reqayê bikin. Li ser vî planê bi Emerîkiyan re jî niqaş dikirin. Lê neqihîştin miradê xwe û hemleya Reqayê di pêşengtiya YPG/YPJ de, ji aliyê QSD ve hat destpêkirin.

nava koalîsyona navnetewî ya li dijî DAIŞê de cih digirt û agahiyên istixbaratî bi vî rêyê digihişt tirkan. Ew jî dizanibûn bîryargeha şerê li dijî DAIŞê Qereçox bû. Hemû dilxwazên biyanî û welatparêzên kurdan bi rêya Qeraçoxê dihatin Rojava û ji bo şerê li dijî DAIŞê li vir perwerde didîtin. Xetê vekirî tenê li vir bû.

Qereçoxê di navbera çiyayê Şingal, Bagok û Cûdîyê mirada de bû. Ev mintîqa ji kevin ve stara Kurdan bû. Şerên sedsalan de tim bi rola navendekî rabibû. Ji xwe dema rizgarkirina Şingalê û berxwedana Kobanê de jî ev bîryargeh salê de hat rizgarkirin). Merhaleya çaremîn a Xezeba Firatê temamkirina dorpêça bajarê Reqayê hedef digirt. Her sê merhale û hemleya Tebqa jî çar alîyan ve Reqa dorpeç kiribû lê hin nêzî 10 gund û bejahiyekî berfireh a li dervayî bajer de di destê DAIŞîyan de bû. Merhaleya çaremîn 12ê nîsanê de hat ragihandin. Bi vî hemleyê rizgarkirina peytaxta DAIŞê wekî mizgîniya biharê bihata dayin. Piştî vî êdî rêyê vegeerê nemaba. DAIŞ li Tebqa, Reqa û Musilê paş ve diket. Êdî di destê DAIŞê de Dêra Zor û çolê Humsê maba. Bi vî şekfî nikaribû li dijî Kurdan bihata bikanarîn. Lazim bû DAIŞê nefesekî bîstana. Ji xwe dema Tirk ketin ardê Sûrî û dagirkeriyê xwe destpêkirin, armancê jê ev bû. Di atmosferêkî wiha de êrişê Reqayê hat pîlan kirin. Beriyê êrişê bi demekî jî xwe balafirên keşfê li ser mintîqa digeriya. Car caran li ser xeta sînor arteşa dagirker bi top û guleyan êriş dibirin li ser hêzên YPG/YPJ û dihat payin ku êrişekî tirkan çêbibe. Ji ber vî hêzên siyasî û eskerî ya Rojava di qada siyasî û dîplomasi de hêzên eleqedar hişyar dikir û xeteriyê destnîşan dikir. Ji xwe her kes dizanê ku qada hewayî di destê Emerîka de bû. Tirkîyê jî qaşo di

û hiştiban dev ji îlana xweseriyê berdin, ji bo Kerkûkê çavê YNK tirsandiban, bi îranê re tekîliyê xwe xweş kiriban û hwd gelek armancên din xistibana meriyetê. Ji ber wilo lazim bû êriş dijar ba, peyamek baş gihandiba her kesî. Nêzî du saet û niv bi dehan balafiran bi deh hezaran ton bombe li çiyayê Qereçox û Şingalê barandin. Kedê salan di nava çend saetan de xwestin tûne bikin.

Di daxuyaniyên piştî êrişê de Erdogan çanda xwe ya “em şevêkî ji nişka ve werin” jî dabû destpê kirin. Ango pilana dagirkirina Efrîn, Serêkaniyê û Girê Spî di eslê xwe de bi êrişa Qereçoxê hatibû destpêkirin. Erdoxan digot de bû. Navendekî ragihandinî û avê li dora vî mintiqayê berfireh a li dervayî bajer de di destê DAIŞîyan de bû. Merhaleya çaremîn 12ê nîsanê de hat ragihandin. Bi vî hemleyê rizgarkirina peytaxta DAIŞê wekî mizgîniya biharê bihata dayin. Piştî vî êdî rêyê vegeerê nemaba. DAIŞ li Tebqa, Reqa û Musilê paş ve diket. Êdî di destê DAIŞê de Dêra Zor û çolê Humsê maba. Bi vî şekfî nikaribû li dijî Kurdan bihata bikanarîn. Lazim bû DAIŞê nefesekî bîstana. Ji xwe dema Tirk ketin ardê Sûrî û dagirkeriyê xwe destpêkirin, armancê jê ev bû. Di atmosferêkî wiha de êrişê Reqayê hat pîlan kirin. Beriyê êrişê bi demekî jî xwe balafirên keşfê li ser mintîqa digeriya. Car caran li ser xeta sînor arteşa dagirker bi top û guleyan êriş dibirin li ser hêzên YPG/YPJ û dihat payin ku êrişekî tirkan çêbibe. Ji ber vî hêzên siyasî û eskerî ya Rojava di qada siyasî û dîplomasi de hêzên eleqedar hişyar dikir û xeteriyê destnîşan dikir. Ji xwe her kes dizanê ku qada hewayî di destê Emerîka de bû. Tirkîyê jî qaşo di

Berbanga 25ê nîsanê de dema hemû Rojava herîkî Qereçoxê û xwedî li şervanên xwe dertekin pilana tirkan jî di astekî girîng de vala hat derxistin. Di qada herêmi û navnetewî de qempanyayên li dijî tirkan hat destpêkirin, sloganên #NoFlyZone4Rojava bû destpêka pêvajoyekî nû.

Lê belê çi tişt nikaribû wan lehengên Qereçoxê vegeirîne. Fermandarên di şerê li dijî DAIŞê de bi ruhê fedaî şer kirin, gelek herêmên Rojava rizgarkirin di êrişêkî wiha ya bêbext de canê xwe jî dest dan. Ew ciwanên ragihandinê ku ji bo agahiyekî rast û dirûst bigihê gelên cihanê her çûre xeteriyê dabûn ber çav û ji dehan şeran xilas bibûn hatin şehid kirin. Radyoya Dengê Rojava ku ji sê perçeyê Kurdistanê re dengê şoreşê digihand hat hedef kirin û ruxandin. Xebatên ragihandinî û perwerdehiyê ku hêzên YPG û YPJ re dibû xwîn hatibû derb kirin. Bîryargeha şerê li dijî DAIŞê hatibû xirakirin. Bibû birîn Qereçox. Lê di heman demê de bibû sond û peyman. Li dijî bêbextiya tirkên faşîst û hesabên hêzên navdewletîyê bû bîryara serkeftinê. Wan xwestin buhara me tarî bikin û bikin destpêkirina binkeftina Kurdan. Lê Kurd jî xwe bi xwîna xwe av dida buharê Kurdistanê. Lewma em piştî Qereçoxê xurttir bûn. Çavên me li hesabên şar ên berjewendiyê vebû. Xeta azadiyê de israra me zêdetir kir. Serkeftinên me jî heta îro anîn. Di vî manayê de em zanebûn û bîryardariya xwe ya serkeftinê dêyndarê wan lehengên Qereçoxê ne. Bi vî mûnasebeyê ez hemû şehîdên Qereçoxê carekî din bi rêzdarî bîr tînim û bêjna xwe li ber wan ditewînim. Em gelek tişt ji wan lehangan fêrbûn û em her sal bi saya biranînan wan ên pak li xwe vedirwîşya kirin. Armancê wan ne sekinandina êrişan lê belê merşandina berjewendiyên xwe bû.

Bedran Çiya Kurd: Hevpeymanana Helebê, deriyê vegera Efrînê ye

Şewirmendê Rêveberiya Xweseriya Demokratîk Bedran Çiya Kurd bîrxîst ku hevpeymanana li Helebê hatibû îmzekirin ketiye meriyetê û wiha got: “Ev hevpeyman deriyê vegera koçberên Efrînê vekir.”

Zindan Şoreş/Qamişlo

Di derbarê hevpeymanana 1 Nîsana 2025'an li ser bingehê xalên lihevkerinê ji bona taxên Şêxmeqsûd û Eşrefiyê hatibû îmzekirin û vegera koçberên Efrînê de, Şewirmendê Rêveberiya Xweseriya Demokratîk Bedran Çiya Kurd pirsên rojnameya me bersivandin û naveroka hevpeyvînê wiha bû:

Li gorî van xalên me gotin di aliyê hikûmeta Şamê de jî, hin gavên erenî hatin avêtin. Bê guman dema ku ev gavên erenî mirov dibîne, di navbera peywendiyên de xurtbûyîne dide awakirin. Lê pewîst e pîrên baweriyê hîn bîn xurtkirin û li ser xalên din jî bê sekandin. Xalên ku li ser wan lihevkerin hatiye kirin yên ku bî-kevin meriyetê hene û gorî wê bingehê jî xebat tîn xwestin. Em jî, bawerîn ku dê hîn gavên erenî jî bona taxên Şêxmeqsûd û Eşrefiyê bîn avêtin. Sedema îmzekirina wê peymanê herî girîng ew e ku ji bona aramiya welatî û niştecihan bê sazûmankirin. Aliyekê din jî me dikarî bi îmzekirina wê hevpeymanê taybetmendî û xweseriya wan her du taxan biparêzin. Di heman demê de jî çarçoveya rêveberin û hunerî de xwe biparêzin.

- 1' Nîsana 2025'an li ser hevkerina Meclisa taxên Şêxmeqsûd û Eşrefiyê de, di navbera Rêveberiya Xweser û desthilata Şamê ya nû de hevpeymanek hat îmzekirin. Li gorî wê hevpeymanê xalên heya niha ketine meriyetê çi ne?

Li gorî hevpeymanana ku hatiye îmzekirin ya di navbera Rêveberiya Xweser û Desthilata Şamê ya nû de gawekê girîng bû ji bona statûya tevahî Bakur û Rohhilatê Sûriyê. Heya niha hîn gavên pratîk hatine avêtin. Di çarçoveya wê hevpeymanê de veguheztina hin dilgirtîyan hat kirin. Her wiha hêzên YPG û YPJ'ê yên ku parastina ewlehiya taxan erkdarbûn hêzên xwe kişandin û şûna wan hêzên Ewlekariya Hindûrîn hatin erkdarkirin. Hemû kar û xebatên parastina hindurîn radestî Hêzên Ewlekariya Hindûrîn hat kirin. Dîsa di heman bingehê de, hin bendên kontrolê yên hevbeş hatin çêkirin û hêzên Ewlekariya Hindûrîn û hêzên ewlehiyê yên girêdayî desthilata Şamê bi hev re kar û xebatên ewlehiyê bimeşînin. Dîsa di heman demê de di navbera saziyên xizmetgûzarî yên civakî yên girêdayî Rêveberiya Xweser û yên girêdayî hikûmeta Şamê di çawa bi hev re kar bimeşînin, li ser wê jî danûstandin tîn kirin.

- Li gorî wê hevpeymanê de rewşa Şêxmeqsûd û Eşrefiyê çawa bibe û pêvajoyê de bi çi şewazî bê meşandin?

Li gorî wê hevpeymanê di aliyê hikûmeta Şamê jî hat pejrîrandin ku pêkhate û fikrên cûda li Sûriyê hêzên ewlehiyê yên girêdayî desthilata Şamê bi hev re kar û xebatên ewlehiyê bimeşînin. Dîsa di heman demê de di navbera saziyên xizmetgûzarî yên civakî yên girêdayî Rêveberiya Xweser û yên girêdayî hikûmeta Şamê di çawa bi hev re kar bimeşînin, li ser wê jî danûstandin tîn kirin.

heman demê de jî ev hişmendî pêşiya komkuji û qirkirin veki- kir. Pêvajoya ku li gorî xalên wê hevpeymanê ew e ku taxên Helebê yên ku gelemperî Kurd têde jîyan dikin û bi taybet koçberên Efrînê yên ji ber dagirkeriyê reviyabûn ev bû ku xwe bi hêza xwe rêvedibin. Ev tax di heman demê de jî bi fermî girêdayî hikûmeta Şamê bê li gorî hevpeyman ku hatiye îmzekirin. Dê li gel wezaretê ewlekariya bajarê Helebê di nav danûstandin û peywendiyên de bin. Zimanê berwerde dê Kurdî û Erebi bîn dayin û di aliyê zimanê dayikê de xebatên weke pergala Rêveberiya Xweser bê meşandin. Ev hevpeymanana li gor hevpeymanê ku gel Şamê jî bê kirin li gor wê jî dê bi Bakur û Rohhilatê Sûriyê jî bê xurtkirin. Ras- te ev herdu taxan girêdayî bajarê Helebê ne, di heman demê de jî pirrengî û piçandiyekê mezin di nav niştecihên taxê de hene.

Dê taybetmendî û pirrengî bi îmzekirina wê hevpeymanê bê parastin û ev hevpeyman dê bibe destpêk ji bona pergala tevahî Sûriyê bê misogerkirin. Li ser wê bingehê dê ev hevpeyman ket meriyetê û dê çalakîr jî bibe.

-Hevpeymanana Şêxmeqsûd û Eşrefiyê de pêşiya vegera koçberên Efrînê vebike an na?

Weke tê zanîn ji jî berê de yên ku ji ber bê sedemên aborî û bêderfetiyan ku rejîma Baas'ê li Efrînê avakiribûn derbasî Helebê bibûn û di heman demê de jî, ji ber êrîşên dewleta Tirk ya dagirker koçberî Şehba bibûn û derbasî Helebê bûn, li taxa Şêxmeqsûd û Eşrefiyê jîyan dikin. Bê guman dema ku ev lihevkerin çêbû û peyman hate îmzekirin ev jî bû destpêk ji hêviya vegera koçberên Efrînê re. Ev deriyek bû ku gav bi gav pêşiya vegera koçberên Efrînê vekir. Ji bilî Helebê jî yên ku bi darê zorê neçar bûn koçberî Ewropa û beşên din yên Kurdistanê bûne dê vegera ya bi ewle ji bona Efrînê bê meşandin. Mijarekê girîng jî bona wê yê aliyê çeteyên girêdayî dewleta Tirk ya dagirker ve bîn berdan. Ji bona hemwelatîyan ku karê wan li Efrînê hebîn weke geştîyarî bikarin biçin Efrînê jî xebatên girîng tîn meşandin. Pêwîst e astengî û zextên pêşiya welatîyan berdwam dike û metirsîyên li ser vegera koçberan neyên çareserkirin em niştecihan nikarin di bin xeteriya de vegehrînin. Li gel rayedarên hikûmeta Şamê li ser van mijaran nîqaş û civînên me yên taybet çêdibin û em ê vegera koçberan bi şewazekê ewle pêk bînin. Li ser wê bingehê jî em slavên xwe ji bona koçberên bajarê Efrînê dişînin.

Bendava Şehîdan Kobana duyemîn e!

Dilyar Cizîrî

Piştî hilweşîna rejîma Esad û hatina Heyet Tehrîr El-Şam ser deşihlariya Şamê geşeyek mezin di asta siyasî û civakî ya Sûriyayê de derket. Bi taybet ji ber pîrengiya civaka Sûriyê û ji ber rejîma Baas di nava civakê de nakokî û tevlihevî mezin kiribû, ev metirsî zêdetir bû. Bi komkujiyên li Berava Sûriyê ku di encamê de bi hezaran welatîyên Elewî li beravê bi destê çekdarên HTŞ'ê û komên girêdayî dewleta Tirk ku qasê di bin banê Wezaretê Parastinê ya Sûriyê dene, metirsî zêdetir kir. Bi vê yekê Dewletên Yekbûyî yên Amerika, Welatên Ewropa û heta welatên ereb ên digotin Deşihlata Ehmed El-Şerî di bin tecrûbeyê de ye, nêrînan xwe kêm be ji di asta daxuyanîyên ragihandinê de dan guhertin. Dewleta Tirk dema di Rêjîma Esad li ber hilweşîna ye, dest bi êrîşê li dijî Şehba û Minbic kir. Xwestê aqûbêta Rêveberiya Xweser a deşihlata Şamê be. Ji bo armanca xwe pêk bîne, bi hezaran çeteyên biyanî û yên Sûriyê xîstîn dewrê. Di heman demê de li Dêrazor, Reqa, Heseke û Tebqa jî saneyên DAIS'ê û hemû çeteyên xwe êyn din xîstîn dewrê. Rêveberiya Xweser welatîyên Şehba veguhestin herêmên bi ewle û bi armanca pêkanîna agirbeşlana QSD'ê ji Minbicê vekîşîye. Dewleta Tirk û çeteyên girêdayî wê êrîşên xwe li ser Bendava Tişrîn, Dêrhafir û Pira Qerezozaqê dewam kir. Dewleta Tirk bi van êrîşan û tevgera şanê çeteyên li hindirê herêmên Rêveberiya Xweser hemû hêza xwe xîst dewrê, xwestê Bendavê û Dêrhafirê dagir bike û wiha Tebqa û Reqa bixe armanca êrîşên xwe. Bi dagirkirina pira Qerezozaqê jî xwestê rîya Kobanê bixe bin kontrola xwe. Lê şervanên QSD'ê û YPJ'ê berxwedaneke dirokî nişan dan. Çawa berxwedana Kobanê ya li dijî DAIS'ê ket diroka gelê Bakur û Rohhilatê Sûriyê, berxwedana Bendavê bi heman giraniyê ye. Di Bendava Şehîdan de gel jî li ser piya ye û heta niha berxwedana xwe didomîne.

Hevgirtina gel û şervanên û pêşxistina Parastîna Rewa ku di Kobanê de fireh bibû, li Bendava Tişrînê bi encamtir dibû. Berxwedana Bendavê çawa Kobanê di şerê li dijî DAIS'ê de destpêka pêngaveke nû ji gelê herêmê re vekir û di encama berdwamê wê de DAIS'ê li ser erdê tîk çû. Berxwedana bendava Tişrînê jî bi berdwamê xwe biyê destpêka têkbirina siyasatên qirkirin û tunekirinê ku dewleta Tirk bi salane li dijî Bakur û Rohhilatê Sûriyayê daye meşandin. Fermandara QSD'ê û Endama Fermandariya YPJ'ê Rohilat Efrîn jî ev serkeftin di serdana xwe ya ji nobedarên Bendavê re anî ser ziman. Şervanên QSD'ê û YPJ'ê di tûnelên ser de gotina xwe gotin û rê ji fermandarên xwe re vekirin. Ev berxwedan bi hemû şewazyên xwe dişibihîn berxwedana tûnelên ser ên gerilayên azadiyê li herêmên Parastîna Mediya, li wir jî dewleta Tirk bi hemû hêza xwe û bi çekên qedexekirî û jehrê êrîş kir, lê yên serkeftin bi dest xîstîn, gerilayên HPG'ê bûn. Wê berxwedanê dewleta Tirk û hêzên komploger neçar kir, bîne pêvajoya astiyê ku bi Peymana Rêber Apo ronî bûye. Tenê berxwedan rîya aşitî û azadiya civakî ronî dike.

‘Vegera koçberan wê bidome û divê Rêxistinên Navdewletî bibin destek’

Rêveberiya Xweser di 23'ê Çileyê 2025'an de “Bernameya Vegera Dilxwazî” a koçberan ragihand û heya niha nêzî hezar û 500 koçber vegeriyan. Hevserokê Ofisa Karûbarên Penaber û Koçberan Şêxmûs Ehmed Diyar kir ku vegevandina koçberan wê berdwam bike û got, “Divê Rêxistinên Navdewletî bibin destek.”

Esma Mîstefa/Qamişlo

Di 23'ê Çileyê de Rêveberiya Xweser li Bakur û Rohhilatê Sûriyê “Bernameya Vegera Dilxwazî” jî bo koçberên di herêmê de dest pê kiribû. Ji 15'ê Nîsanê ve careke din kesên ku dixwazin vegehrin herêmên xwe hate destpêkirin. Girêdayî vî mijarê Hevserokê Ofisa Penaber û Koçberan Şêxmûs Ehmed bersiva pirsên rojnameya me da û hevpeyvîn wiha bû:

Di 23'ê Çileyê de Rêveberiya Xweser “Bernameya vegera Dilxwazî” jî bo koçberan da destpêkirin, hûn wê yekê çawa dinirxînin?

Piştî hilweşîna rejîma Baas sÛRIYÊ ber bi qonaxake nû ve herikî. Rêveberiya Xweser biryara vergera koçberên di herêmê de di 23'ê Çileyê îlan kir. Ev biryar jî bo Raya Giştî bi taybet ji aliyên têkildar yên weke Neteweyên Yekbûyî, Hikûmeta nû a Şamê, her wiha weke mizgîniyekê jî bi hemû koçberên ku dixwazin vegehrin cih û warên xwe .

Ev biryar şê aliyên di nava xwe de dihwîne, yek koçberên Sûriyê yên di kampan de, yê din koçber û penaberên di Kampa Holê de ku barê herî giran li ser milê Rêveberiya herêmê û Hêzên Ewlekariya Hundirîn daye avakirin her

wiha ji bo koçberên ku bi darê zorê ji cih û warê xwe derketine (Gelê Efrînê, Serê Kaniyê û Girê Sipî) ku divê di zûtîrên dem de vegehrin warên xwe. Vegereke bi ewle û mijarê Hevserokê Ofisa Penaber û Koçberan Şêxmûs Ehmed bersiva pirsên rojnameya me da û hevpeyvîn wiha bû:

Careke din vegera koçberan ji kampên herêmên Bakur û Rohhilatê Sûriyê hatiye destpêkirin, di kîjan kampan koçber vedigerin cihê xwe, vegera wan çawa tê rêxistinandin û di bin garantiyeke çawa de dighêjin cihên xwe?

Ev veger divê di bin garantiyeke saziyên navdewletî bi taybet a UN'ê de bê kirin. Di beşa sêyemîn de hejmarek nêzî 200 malbat ji Kampana Mahmûdlî a girêdayî kanto-

na Tepqayê vegeriyan warê xwe yên resen, ji Kampa Ebu Xeşeb a Dêrezorê vegeriyan warên xwe yên di bin desthilata Şamê a nû de. Her wiha Kampa Erîşa ku heyatî niha zêdetirî 100 kesî vegeriyan herêmên Dêrezorê. Di vî carê de weke tecrûbeyê yekem a UN, Ofisa wan a Qamişlo, Ofisa Tîkiliyan a UN'ê li Şamê, berpirsiyarên vegera penaberan jî bo cih û warên xwe û her wiha Ofisa me û Rêveberiya Xweser tê de amede bûn. 11 malbat ku bêtirê 90 kesî pêk dihatin. Di rûmet bêtirî ku dagirkerî hebe. Her wiha komên çeteyan û malbatên biyanî yên ku dest danîne ser mal û milkan wan, derkevin. Di çarçoveya vegera koçberan de 2 beş jî koçberên Kampa Erîşa derketin û vegeriyan malên xwe.

Gelo hejmara giştî a koçberên Sûriyê di herêmê de çiqas e û yên ku vegeriyan e çiqas in?

Ji destpêka aloziya Sûriyê de bi sedhezaran berê xwe dan herêmên Rêveberiya Xweser. Hin ji wan di kampên fermî ku ji aliyê Rêveberiya Xweser ve hatine avakirin bi cih bûn, derveyî wê gelek kes di kampên serbixwe ne fermî bi cih bûn. Her wiha gelê me yên Efrîn ku di vî dawiyê de derbasê herêmê me

bûne. Bi giştî xelkên ku berê xwe dane herêmên Bakur û Rohhilatê Sûriyê ji 2011 heyatî 2025'an Milyonek derbas kir. Di dema niha de bi giştî hejmara koçberên ku di kampan, navendên pêşwaziyê û di hemû bajarên herêmê de bi cih bûne, bi taybet piştî derbasbûna gelê me yê Efrînê û Şehbayê heta niha 400 hezar kes heye. Ji Kampa Erîşa û Ebu Xeşeb nêzî hezar kesî vegeriyan ne, her wiha ji Kampa Mehmdûdlî nêzî 500 kes vegeriyan e.

Di demên pêş de pilannameya we di dosiya vegera koçberan de çi ye?

Pilannameya me bi saziyên Neteweyên Yekbûyî re ye ku, ji tevehî kampan re alîkarî û desteke vegrandinê bê kirin. Bi taybet ji Kampa Holê re ew jî divê hejmareke albatan heye dixwazin vegehrin welatên xwe û her wiha ya Erîşa jî. Ji bo pilansaziya vegera koçberên bi darê zorê ji cih û warên xwe derketine yên weke (Efrîn, Serê Kaniyê û girê Sipî) divê ev pêvajoyê di demê nêz de bikeve piratîkê û li ser bingeha vegereke bi ewle; gel vegere herêmên xwe. Bê guman ew jî xwe dispêre danûstandinên ku bi hikûmeta nû a Sûriyê re tîn kirin e û divê di vî warê de saziyên navnetewî rola xwe bilîzin.

Tirkîyê çavkaniya şer û aloziyan e

Zekî Bedran

Sûriyê bi vî rêveçûnê wê bikaribe bi aşitî û aramiyê bîji? Ev pirs jî ber kiryarên ku hatine jîyan kirin pêwîstê bê pirsîn. Dikare bê gotin ku li Sûriyê deşihlata rejîma Baas bidawî bû. Niha Şamê hikûmetek heye. Komên çekdarî dê bîn avakirin, tevlihbûna artêşa Sûriyê ragihandin û pejrîrandin. QSD'ê û herêmên Rêveberiya Xweser li rêveberiya Şamê re peymanek imze kir. Di wê rewşê de tê xuyakirin ku ber bi aramiyê ve pêngavên cidî tîn avêtin. Lê belê, pratîka ku ew bi QSD'ê û tûnelên ser de gotina xwe gotin û rê ji fermandarên xwe re vekirin. Ev berxwedan bi hemû şewazyên xwe dişibihîn berxwedana tûnelên ser ên gerilayên azadiyê li herêmên Parastîna Mediya, li wir jî dewleta Tirk bi hemû hêza xwe û bi çekên qedexekirî û jehrê êrîş kir, lê yên serkeftin bi dest xîstîn, gerilayên HPG'ê bûn. Wê berxwedanê dewleta Tirk û hêzên komploger neçar kir, bîne pêvajoya astiyê ku bi Peymana Rêber Apo ronî bûye. Tenê berxwedan rîya aşitî û azadiya civakî ronî dike.

kirîye û bi kirînen xwe di rêyek yekdest, dij-demokrasiyê de dimêşe. Komkuji û êrîşên koçberkirinê yên li dijî Elewîyan jî hişmendî û niyeta wan derdixe holê. Rêveberiya Şamê naxwaze berpirsiyariya komkujîyan bigire ser xwe. Dema ku ji raya giştî ya hundir û derve re bertek çêdibin, hewl didin van komkujîyan mihan êrîşî bendava Tişrîn û herêmên Qerezozaqê kirin. HTŞ'ê ev êrîş şopand. Bi dewleta Tirk re yekser di nava kirî ye, wê li gorî ku dixwazin raporekî amade bikin. HTŞ'ê di rewşa xwe ya niha de di her warê de di bin serweriya Tirkîyê de xuya dike. Rayedarên Tirk weke heştê dor li hemû sazîyan girtî ye, û hatine îstixbarata Sûriyê birêve bi-pê bikin. Yên ku helwestê xwedê derkevin, dibêjin em ê artêş û dewletê ava bikin. Di vî rewşê de, dê çiqas HTŞ'ê hebe? Bûyerên li derdora Bendava Tişrînê dê çawa bîn şîrove kirin? Rêveberiya Şamê xwe diparêze û dibêje ku yên radigihînin. Ev aligirê aşitî, demokrasi û azadiyê ne. Berovajî wê, HTŞ'ê bi makezagona demkî ya ku çêkirîye, hikûmeta ku ava

Parastîne ya Sûriyê bûne. Wezaretê ev yek red nekir, berovajî wê yekê pişt-raşt kir. Ger hêzên girêdayî Wezaretê Parastîne komkuji pêk anin û wêran kirin, rêveberiya Şamê nikare bêje ku ew ne berpirsiyar in. Mezinahiya komkujiyê bi helwestên hin kesên nayê ravekirin. Bêyî lihevkerin, erêkirin û piştigiriya rêveberiyê bi hezaran mirov nayên kuştin. Dema derfetên teknîkî ji ragihandinê yên serdemê tê zanin, rayedarên HTŞ'ê nikarin bêjin ku wan ev kiryar dereng bihiştine û jê neagahdarên. Artêşa Tirk û komên wê yên çekdar bi mehan êrîşî bendava Tişrîn û herêmên Qerezozaqê kirin. HTŞ'ê ev êrîş şopand. Bi dewleta Tirk re yekser di nava kirî ye, wê li gorî ku dixwazin raporekî amade bikin. HTŞ'ê di rewşa xwe ya niha de di her warê de di bin serweriya Tirkîyê de xuya dike. Rayedarên Tirk weke heştê dor li hemû sazîyan girtî ye, û hatine îstixbarata Sûriyê birêve bi-pê bikin. Yên ku helwestê xwedê derkevin, dibêjin em ê artêş û dewletê ava bikin. Di vî rewşê de, dê çiqas HTŞ'ê hebe? Bûyerên li derdora Bendava Tişrînê dê çawa bîn şîrove kirin? Rêveberiya Şamê xwe diparêze û dibêje ku yên radigihînin. Ev aligirê aşitî, demokrasi û azadiyê ne. Berovajî wê, HTŞ'ê bi makezagona demkî ya ku çêkirîye, hikûmeta ku ava

didominin. Eger SMO girêdayî artêşa Sûriyê be, berpirsiyariya şerê Tişrînê dikeve ser milê rêveberiya Sûriyê. Ger dewlet bêje ku em ser nakin, li dijî şer in, divê ew jî helwesta xwe ya li dijî SMO eşkere bikin. Di hevditînan agirbeşlê yên ku niha tîn kirin de dewl-ravekirin. Bêyî lihevkerin, erêkirin û piştigiriya rêveberiyê bi hezaran mirov nayên kuştin. Dema derfetên teknîkî ji ragihandinê yên serdemê tê zanin, rayedarên HTŞ'ê nikarin bêjin ku wan ev kiryar dereng bihiştine û jê neagahdarên. Artêşa Tirk û komên wê yên çekdar bi mehan êrîşî bendava Tişrîn û herêmên Qerezozaqê kirin. HTŞ'ê ev êrîş şopand. Bi dewleta Tirk re yekser di nava kirî ye, wê li gorî ku dixwazin raporekî amade bikin. HTŞ'ê di rewşa xwe ya niha de di her warê de di bin serweriya Tirkîyê de xuya dike. Rayedarên Tirk weke heştê dor li hemû sazîyan girtî ye, û hatine îstixbarata Sûriyê birêve bi-pê bikin. Yên ku helwestê xwedê derkevin, dibêjin em ê artêş û dewletê ava bikin. Di vî rewşê de, dê çiqas HTŞ'ê hebe? Bûyerên li derdora Bendava Tişrînê dê çawa bîn şîrove kirin? Rêveberiya Şamê xwe diparêze û dibêje ku yên radigihînin. Ev aligirê aşitî, demokrasi û azadiyê ne. Berovajî wê, HTŞ'ê bi makezagona demkî ya ku çêkirîye, hikûmeta ku ava

Pêngava nû û Medya Kurd

Farûk Sakik

Serdema nû, an jî banga Rêber Apo ya 27'ê Sibatê her tim divê ku di rojêva Kurdan de be. Di siyaseta Tirkîyê de an jî li cihanê de, çî diqewime bila biqewime, jî bo Kurdan rojêva esas divê pêngava nû be. Em îroj vî yekê hêdî hêdî di pêşveçûn û têkoşîna Kurdan de dibînin. Hemû sazî û Kurdên xwe berpirsiyar dihesibînin li gorî vî yekê tevdiqerîn. Ev yek pêsketinek erênî ye. Di qada siyasatê de fotografên erênî hene. Kesayet û partiyên hetanî îroj nedihatî cem hev em dibînin ku hevditînan pêktînin, daxuyaniyan didin. Ji bo yekîtiya Kurdan gavên girîng tîne avêtin. Bi taybet li Başûr û Rojavayê Kurdistan me ji van fotografan re şahidî kir. Di demê wiha de me dît, Medyakarên Kurdistanî yên li diasporayê dijîn ji xwe li gorî vî serdemê li rêxistinê kirin. Rojnamevanên Kurd ku li ser banga zêdetirî 70 xebatkarên medyayê yên jî welatên cûda ên Ewropayê li bajarê Aalslê ê Belçîkayê hatin ba hev. Di wê komxebatê de, nîqaşê rêxistinêkirin ku wê jî serdema nû re boibe bersiv kirin û biryara avakirina "Kollektîfa Medyakarên Kurdistanî li Ewropayê" dan. Tarîxa, vî civîna avakirina Komeleya Rojnamevanan, bi taybet nêzî rojêva avakirina Rojnameya Kurdistanê hatibû destnîşan kirin. Rojnameya Kurdistanê di 22'yê Nîsana sala 1898'an de, ji aliye Mîqdad Midhat Bedirxan ve li Qahîreyê paytecta Misrê deşî bi weşana xwe kiribû. Destpêka weşandina rojnameya Kurdistanê, mîna xebatêke neteweyî û rewşenbîrê bû. Roja destpêka derxistina vî rojnameyê, îro jî aliye hemû dezgehên kurdî ve weke destpêka rojnamegeriya kurdî hat qebûl û pîroz kirin.

Piştî vî rojnameyê hemû rojnameyên deşî bi weşanê dirokin Rojnameya Kurdistanê wek kevneşopîya ragihandinê diîtin û li ser vî bingehê deşî bi weşanê kirin. Di sala 1913'an de, ji bo Kurdan guhartinên girîng çêdibin. Ji aliye fikrî ve, di destpêkê de gelek rêxistin û rewşenbîrên Kurdên wê demê, çareseriya pîrsa Kurd û Kurdistanê, di çarçoveya parastîna yekîtiya Dewleta Osmanî de, bi pêşxistina reforman û nakirina mafê kulturî yê mîletê Kurd dirinxandin. Lê piştî ku deşihlataziyaya Partiya Îtîhad û Terakkî, xwe bi xetê îdeolojiya turkîçiyê girt û xwestin vî yekê bi zordarî li ser mîletên din jî ferz bikin, gelek siyasetmedar û tîkoşerên Kurdistanê, bi navê “Cemiyeta Tealiya Kurdistanê” bi rêxistinbûn. Di vî demê de, kovar û rojnameyên kurdî yên ku hatine çapkirin û belavkirin, girêdayî Cemiyeta Tealiya Kurdistanê û rêxistinên nêzikê wê bûn. Sê kovar û rojnameyên peryodîk ên girîng di vî demê de hatine weşandin; Jin, Kurdistan, Serbestî. Lê di dawîya salên 1922'yan de bajarê Stenbolê ket bin deşihlata M. Kemal û hikûmeta Enqerê. Ji wê demê şûn ve hemû cûre xebatên rewşenbîrî û siyasî yên Kurdan hatine qedexekirin. Ji Cemiyeta Tealiya Kurdistanê hetanî roja me dema rêxistinêk dihat avakirin, di destpêkê de kovar an jî rojnameyek derxistinê da ku armanca xwe bi vî kovarê di nav civakê de belav bikin. Civak gelek caran ev rêxistin bi navê kovarên wan nasdikirin. Di roja me de jî her tevger û rêxistin Telvizyon-Radyo-rojnameyek xwe heye. Di roja me de êdî hejmara TV, Radio û Rojnameyên Kurd nayê zanin. Kurd jî wek welatên cihanê, di warê ragihandinê de gelek pêsketîne. Çawa di dema Cemiyeta Tealiya Kurdistanê de kovar rojname jî vî cemiyetê re xizmet dikirin. Îroj diisa va jî bo Kurdan serdemek ku dişibê wê demê heye. Medya Kurdê jî îroj aligirê kîjan rêxistinê bibe, ev yek danîne aliyekê û jî bo serdema nû, li Brükselê hatin cem hev û bi rêxistin bûn.

